

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ **ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ &** **ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ**

Οι εκπρόσωποι των Επιστημονικών Φορέων και Συλλόγων της Μαγνησίας, σε διαδοχικές συναντήσεις τους (μέσω τηλεδιάσκεψης) που πραγματοποιήθηκαν κατά τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2021, αποτίμησαν επίκαιρα το ζήτημα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου και επεξεργάστηκαν προτάσεις για την κατά το δυνατόν πληρέστερη αντιμετώπιση αυτής.

Η ατμοσφαιρική ρύπανση στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου έχει αποκτήσει ενδημικά χαρακτηριστικά, όπως αποδεικνύεται από συνολική – συγκριτική αξιολόγηση των σχετικών μελετών και μετρήσεων, ανεξάρτητα από τις διακυμάνσεις που παρουσιάζει καθώς και την δυσκολία συστηματικά αξιόπιστης αποτύπωσης των επιμέρους παραγόντων που συμβάλλουν ανά περίοδο αναφοράς διατήρηση του φαινομένου.

Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις, προκύπτει εμφατικά η ανάγκη ανάπτυξης και συστηματικής λειτουργίας ενός αξιόπιστου δικτύου μετρητών αέριας ρύπανσης, με συνεχή καταγραφή των τιμών εμφάνισης και δημοσιοποίησης των ευρημάτων στους πολίτες.

Οι Επιστημονικοί Φορείς και Σύλλογοι της Μαγνησίας ενθαρρύνουν όλες τις προσπάθειες ανάδειξης των επί μέρους παραμέτρων του ζητήματος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην περιοχή μας και φυσικά όλες τις κινήσεις ουσιαστικής αντιμετώπισής του, με την επισήμανση όμως ότι αυτές μέχρι τώρα έχουν μάλλον αποσπασματικό χαρακτήρα και δεν

αντιμετωπίζουν τον πολυπαραγοντικό και κυμαινόμενο ανά χρονική περίοδο χαρακτήρα του προβλήματος, με αποτέλεσμα η μέχρι σήμερα αντιμετώπισή του να είναι τουλάχιστον ανεπαρκής.

Γίνεται μνεία ότι οι απόψεις και προτάσεις που περιέχονται στην παρούσα ανακοίνωση βασίζονται εν πολλοίς στα κείμενα μελέτης, καθώς και στις μετρήσεις της Ερευνητικής Ομάδας GreenYourAir του Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με συντονιστή αυτής τον Αναπληρωτή Καθηγητή Γεώργιο Κ.Δ. Σαχαρίδη, μετά από επεξεργασία του πλαισίου προτάσεων της τελευταίας. Σε αυτό το σημείο επιθυμούμε να ευχαριστήσουμε τον κ. Γ.Σαχαρίδη για την διαδικτυακή ενημέρωση που μας παρείχε το προηγούμενο χρονικό διάστημα αναφορικά με τα αποτελέσματα της μελέτης τους και να συγχαρούμε όλους τους συντελεστές για την σημαντική αυτή μελέτη.

Στο πλαίσιο αυτό, προτείνονται οι ακόλουθες πρωτοβουλίες, δράσεις και μέτρα αντιμετώπισης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που παρατηρείται στην ευρύτερη περιοχή του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Βόλου.

1. Αντιμετώπιση ατμοσφαιρικής επιβάρυνσης από την κυκλοφορία οχημάτων

Σύνταξη νέας, άλλως τροποποίηση υφιστάμενης, κυκλοφοριακής μελέτης, που θα αφορά σε ολόκληρο το Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου, που θα δίνει έμφαση :

Α. Στην δημιουργία Κέντρου Διαχείρισης Κυκλοφορίας, την τοποθέτηση νέων «έξυπνων» φωτεινών σηματοδοτών, άλλως την επαναρύθμιση των υφιστάμενων σηματοδοτών, με στόχο την κατά το δυνατόν ανεμπόδιστη-συνεχή κίνηση των οχημάτων.

Β. Στην περαιτέρω πεζοδρόμηση και μετατροπή σε ήπιας κυκλοφορίας συγκεκριμένων δρόμων του «ιστορικού κέντρου» και κέντρων των επιμέρους συνοικιών της πόλης.

Γ. Στην θέσπιση περιορισμών και σε κάποιες περιπτώσεις απαγόρευσης κίνησης, σε οριοθετημένες κεντρικές περιοχές, συγκεκριμένων οχημάτων (με βάση τον τύπο του κινητήρα τους, το μέγεθος και την φέρουσα μεταφορική ικανότητά τους) και την δημιουργία ζωνών χαμηλών εκπομπών (LowEmissionZones – LEZ).

Δ. Την μείωση των ορίων ταχύτητας σε επιλεγμένα τμήματα του δημοτικού οδικού δικτύου.

Ε. Την επέκταση των λεωφορειολωρίδων (κίνηση σ' αυτές μόνο λεωφορείων, ταξί, «κρατικών» οχημάτων), με αυστηρή αστυνόμευση αυτών.

ΣΤ. Την δημιουργία ικανού αριθμού σημείων στάθμευσης σε επιλεγμένα περιφερειακά σημεία του οριοθετημένου «ιστορικού κέντρου» της πόλης, χωρίς χρέωση για την πρώτη ώρα και χαμηλή χρέωση για περισσότερες ώρες στάθμευσης και εξυπηρέτηση των σταθμευόντων με τα λεωφορεία της αστικής συγκοινωνίας, με σκοπό την αποφυγή εισόδου μεγάλου αριθμού οχημάτων στο Κέντρο.

Ζ. Τον καθημερινό υγρό καθαρισμό του οδοστρώματος σε επιλεγμένους κεντρικούς οδικούς άξονες, καθώς και τον τακτικό υγρό καθαρισμό των οδών χαμηλότερης κυκλοφορίας, για την αποφυγή επαναιώρησης PM 2,5.

Η. Την δημιουργία νέων, άλλως την επέκταση υφιστάμενων, ποδηλατοδρόμων στο Κέντρο της πόλης.

Θ. Τον επανασχεδιασμό του πλαισίου τροφοδοσίας καταστημάτων του Κέντρου (χρονική οριοθέτησή του σε ώρες

περιορισμένης κυκλοφορίας και μόνο κλπ.) και την στοχευμένη αστυνόμευση αυτού, με σκοπό την αυστηρή εφαρμογή του.

I. Την καταπολέμηση της παράνομης στάθμευσης, μέσω της υιοθέτησης μέτρων μόνιμου χαρακτήρα (διαπλάτυνση πεζοδρομίων σε επιλεγμένους κεντρικούς άξονες, με την δημιουργία δύο (2) λωρίδων αυξημένης ροής κυκλοφορίας, τοποθέτηση σταθερών διαχωριστικών δρόμου – πεζοδρομίου κλπ.).

Επανασχεδιασμός, άλλως επικαιροποίηση (νέες γραμμές, δρομολόγια, αύξηση αριθμού δρομολογίων) και αναβάθμιση του μεταφορικού έργου της αστικής συγκοινωνίας (ΑΣΤΙΚΟ ΚΤΕΛ ΒΟΛΟΥ Α.Ε.) (ανάπτυξη τηλεματικής για την ενημέρωση των επιβατών, σε πραγματικό χρόνο, για την κυκλοφοριακή κίνηση, ηλεκτρονικό εισιτήριο κλπ.), με σκοπό να καταστήσει προτιμητέα επιλογή – αυξήσει δραστικά την κίνηση των πολιτών με τα Μ.Μ.Μ.

Προμήθεια νέων λεωφορείων αντιρρυπαντικής τεχνολογίας, μέσω χρηματοδότησης αυτών από εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα, με αντίστοιχη απόσυρση υφιστάμενων ρυπογόνων οχημάτων τους.

Προμήθεια από τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.Α΄ και Β΄ βαθμού, νομικά πρόσωπα αυτών κλπ.) ηλεκτρικών οχημάτων εξυπηρέτησης των αναγκών τους, μέσω χρηματοδότησης αυτών από εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα, με αντίστοιχη απόσυρση υφιστάμενων ρυπογόνων οχημάτων τους.

2. Αντιμετώπιση ατμοσφαιρικής επιβάρυνσης από την μη ορθή χρήση παραδοσιακών συστημάτων θέρμανσης και εστίασης

Λαμβανομένης υπόψη της χρόνιας (ενδημικής) εμφάνισης του φαινομένου της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου, πρέπει να επιδιωχθούν :

Η νομοθετική (Κεντρική Διοίκηση), άλλως προγραμματική (Περιφέρεια Θεσσαλίας), άλλως επιχειρησιακή (Ε.Π.Α. Θεσσαλίας) υπαγωγή της περιοχής σε καθεστώς κινήτρων για τους κατοίκους και τις επιχειρήσεις, για την αντικατάσταση παραδοσιακών συστημάτων θέρμανσης, με σύγχρονα συστήματα που χρησιμοποιούν περιβαλλοντολογικά φιλικότερες πηγές ενέργειας (π.χ. φυσικό αέριο), την αντικατάσταση ή/και τοποθέτηση σύγχρονων φίλτρων στις καμινάδες των κατοικιών και των επιχειρήσεων εστίασης.

Η νομοθετική, άλλως κανονιστική, θεσμοθέτηση αυστηρότερων προδιαγραφών για την εγκατάσταση νέων συστημάτων θέρμανσης και την διαδικασία ελέγχου συντήρησης αυτών, καθώς και ο πλέον εντατικός και αυστηρός έλεγχος στα προϊόντα που πωλούνται στο Βόλο για τα παραδοσιακά συστήματα θέρμανσης.

Η εντατικοποίηση – αυστηροποίηση των ελέγχων για τον εντοπισμό και την αποτροπή συμβάντων ρύπανσης από την αιτία αυτή.

3. Αντιμετώπιση ατμοσφαιρικής επιβάρυνσης από την βιομηχανική δραστηριότητα

Δενδροφύτευση/ενίσχυση της υφιστάμενης δενδροφύτευσης της Α' & Β' ΒΙ.ΠΕ., των εν γένει εγκαταστάσεων της ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ και της χερσαίας ζώνης λιμένος της Ο.Λ.Β. Α.Ε. (όπου αυτό είναι εδαφολογικά εφικτό) με δέντρα κυρίως

πλατύφυλλα που δεν χάνουν την φυλλωσιά τους, τους χειμερινούς μήνες.

Καθημερινός υγρός καθαρισμός του οδοστρώματος του οδικού δικτύου των Α' & Β' ΒΙ.ΠΕ. της ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ και της Ο.Λ.Β. Α.Ε., για την αποφυγή επαναιώρησης ΑΣ.

Συστηματικός καθαρισμός (διαβροχή) χύδην υπολειμμάτων μετά από καύση ή χύδην πρώτων υλών (όπου αυτό είναι εφικτό) ή κάλυψη αυτών.

Βελτίωση της διαδικασίας διαβροχής του παλαιοσιδήρου (σκραπ) κατά τη διαδικασία φορτοεκφόρτωσης αυτού στις εγκαταστάσεις της Ο.Λ.Β. Α.Ε. .

Τοποθέτηση, με μέριμνα και ευθύνη της Περιφέρειας Θεσσαλίας, σταθμών μέτρησης κρίσιμων δεικτών που προσδιορίζουν την ατμοσφαιρική ρύπανση, σε καίρια περιαστικά σημεία άσκησης βιομηχανικής και βιοτεχνικής δραστηριότητας.

Καθιέρωση, με μέριμνα και ευθύνη της Περιφέρειας Θεσσαλίας, συστηματικών, περιοδικών ελέγχων για διοξίνες, φουράνια και βαρέα μέταλλα, πέριξ βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων, δυνητικά επιβαρυντικών για το περιβάλλον.

Υιοθέτηση από την ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ των παρακάτω «βέλτιστων πρακτικών» (Best Available Technologies - BATs), όπως αυτές προτείνονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο τελευταίο JRC REFERENCE REPORT:

- Αναβάθμιση αποκονίωσηςκαδοφόρωνκλίνκερ στον κόμβο της ΠΑΚ (Σιλό κλίνκερ 1). Θα πρέπει να εγκατασταθεί νέο σακκόφιλτρο για την αποκονίωση του καδοφόρου που

τροφοδοτεί τη ΝΑΚ (Σιλό κλινκερ 2) στον κόμβο οροφής της παλαιάς αποθήκης κλινκερ ΠΑΚ (Σιλό κλινκερ 1).

- Εγκατάσταση νέου σακοφίλτρου για την αποκονίωση της ταινίας εκφόρτωσης ασβεστολίθου από πλοία στον κόμβο ταινιών εκφόρτωσης.
- Φόρτωση κλινκερ σε πλοία απευθείας από τις κλειστές αποθήκες κλινκερ ΜΑΚ (Σιλό κλινκερ 3)/ΝΑΚ (Σιλό κλινκερ 2) μέσω ταινιών χωρίς τη χρήση φορτηγών.
- Εγκιβωτισμός σημείου εκφόρτωσης κλινκερ στην οροφή της αποθήκη κλινκερ ΜΑΚ (Σιλό κλινκερ 3).

Δράσεις περιβαλλοντικής αναβάθμισης του Π.Σ. Βόλου

Ευρεία δενδροφύτευση, σε όλες τις περιοχές του πολεοδομικού συγκροτήματος, με δέντρα κυρίως πλατύφυλλα που δεν χάνουν την φυλλωσιά τους.

Δημιουργία νέων αστικών και περιαστικών χώρων πρασίνου, δημιουργία πάρκων μικρής κλίμακας και πάρκων “τσέπης”, υποστηριζόμενων από σύγχρονα συστήματα αυτονομίας, άρδευσης και φωτισμού σε κάθε πρόσφορο κενό χώρο.

Καθαρισμός και φύτευση κατά μήκος των νησίδων ασφαλείας στις εισόδους του Πολεοδομικού Συγκροτήματος, στον Περιφερειακό και στις οδούς Αθηνών και Λαρίσης, με αιθαλή φυτά και εναλλαγή θάμνων και δένδρων για τη συγκράτηση των ρύπων.

Φύτευση εκατέρωθεν του Περιφερειακού και άλλων μεγάλων οδικών αρτηριών φυτών που εκτός από τη βελτίωση της αισθητικής και της ατμόσφαιρας λειτουργούν και ως ηχοπετάσματα για τη μείωση των θορύβων.

Χρήση ανάμικτων συστοιχιών δένδρων- θάμνων για τον διαχωρισμό των ποδηλατοδρόμων με τον δρόμο., με σκοπό την δημιουργία γραμμικών κάθετων και παράλληλων πάρκων εντός του πολεοδομικού ιστού.

Καλλωπισμός - με συνθέσεις φυτεμένων παρτεριών, όπως αυτές που δημιουργήθηκαν στους κυκλικούς κόμβους και στη νησίδα απέναντι από το Δημαρχείο - σε όλους τους χώρους ήπιας κυκλοφορίας (π.χ. Ερμού – Ρήγα Φεραίου) σε συνεργασία με ιδιώτες (αξιοποίηση χορηγιών, υιοθέτηση χώρων- δένδρων).

Φυτοκάλυψη των δημοσίων κτηρίων και επιφανειών (ταρατσόκηποι – φυτεμένα δώματα) με είδη φυτών κατάλληλα στο περιβάλλον, κατά προτίμηση ξηροθερμικά (παράλληλα με την ενεργειακή επιθεώρηση των Δημοσίων κτιρίων).

Αναβάθμιση της Διεύθυνσης Πρασίνου του Δήμου Βόλου σε Διεύθυνση Γεωτεχνικών Υπηρεσιών, για την συστηματική, ολιστική αντιμετώπιση των ζητημάτων του πρασίνου και του περιβάλλοντος στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου.

Δράσεις καταγραφής στοιχείων ατμοσφαιρικής ρύπανσης και ενημέρωσης πολιτών

Επέκταση του υφιστάμενου δικτύου μετρητών αέριας ρύπανσης σε άλλα σημεία του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Βόλου, καθώς και στις περιοχές Α' & Β' ΒΙ.ΠΕ., που παρουσιάζουν σημαντική βιομηχανική δραστηριότητα.

Εγκατάσταση ενημερωτικών πινακίδων σε επιλεγμένα σημεία της πόλης και σύνδεση αυτών με το δίκτυο GreenYourAir για την ενημέρωση των πολιτών σε πραγματικό χρόνο για την ποιότητα του αέρα.

Η διοργάνωση στοχευμένων δράσεων ενημέρωσης των πολιτών για το ζήτημα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στο Βόλο, τους επί μέρους παράγοντες που σχετίζονται με την εμφάνισή του, καθώς και τις απαραίτητες (ατομικές και συλλογικές) δράσεις με στόχο την απομείωση – άμβλυση του προβλήματος (ενδεικτικά και μόνο, δράσεις ενημέρωσης για την ορθή χρήση των τζακιών, όχι μόνο για την ποιότητα του αέρα σε εξωτερικούς χώρους αλλά και για την ποιότητα του αέρα στους εσωτερικούς χώρους διαμονής, την επιμελή συντήρηση των κινητήρων των αυτοκινήτων, την ενθάρρυνση μετακινήσεων με ΜΜΜ, καθώς και περιβαλλοντικά αβλαβών οχημάτων κλπ.).

Σύσταση adhoc επιτροπής περιβαλλοντικής παρακολούθησης

Σύσταση και λειτουργία, με μέριμνα και ευθύνη της Περιφέρειας Θεσσαλίας, adhoc διοικητικής επιτροπής - με την συμμετοχή εκπροσώπων των Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, επιστημονικών, επαγγελματικών και θεσμικών φορέων - , που θα παρακολουθεί τις περιβαλλοντικές εξελίξεις στην περιοχή διοικητικής αρμοδιότητας Π.Ε. Μαγνησίας και Σποράδων, και θα εκφράζει απλή γνώμη για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που προκύπτουν από την τυχόν εμφάνιση περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων.

Λαμβανομένης υπόψη της τρέχουσας κατάστασης, όσον αφορά στις διαστάσεις του ζητήματος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου, καταθέτουμε τις παραπάνω προτάσεις μας και αναμένουμε από τις αρμόδιες Αρχές την υιοθέτηση και υλοποίησή τους, κατά το δυνατόν συντομότερα, ώστε να περιοριστεί το φαινόμενο της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου

και να αμβλυνθούν οι επικίνδυνες συνέπειες αυτής στην υγεία των κατοίκων τους.

Θα συνεχίσουμε να παρακολουθούμε συστηματικά τις εξελίξεις του φαινομένου και να παρεμβαίνουμε εποικοδομητικά, με απόψεις και προτάσεις, στην κατεύθυνση επίτευξης του παραπάνω στόχου.

Οι συνυπογράφωντες

Κωνσταντίνος Λάμπρος

Πρόεδρος Γεωπονικού Συλλόγου Μαγνησίας

Χρήστος Στρατηγόπουλος

Πρόεδρος Δικηγορικού Συλλόγου Βόλου

Ευθύμιος Τσάμης

Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Μαγνησίας

Παύλος Σταμόπουλος

Πρόεδρος Κτηνιατρικού Συλλόγου Μαγνησίας

Αικατερίνη Κλάρα

Πρόεδρος Οδοντιατρικού Συλλόγου Μαγνησίας

Αθανασία Καπούλα

Πρόεδρος Περιφερειακού Τμήματος Μαγνησίας
Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος

Ιωάννης Κόνσουλας

Πρόεδρος Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείου Λάρισας

Κωνσταντίνος Ματσιόλης

Πρόεδρος Φαρμακευτικού Συλλόγου Μαγνησίας & Αλμυρού

Ιωάννης Σακκόπουλος

Γενικός Γραμματέας Περιφερειακού Τμήματος Μαγνησίας
Πανελληνίου Συλλόγου Φυσικοθεραπευτών